

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalované.

D ů v o d y:

Žalobkyně navrhla odsouzení žalované k zaplacení 2.440 Kč. První soud odsoudil žalovanou k zaplacení 1907 Kč s přísl. a zamítl žalobu se zbytkem 533 Kč. Tato zamítací část vešla v moc práva. Druhý soud vyhověl odvolání žalované potud, že zamítl žalobu také ještě s další částkou 400 Kč, ale jen pro tentokrát, potvrdil však rozsudek soudu první stolice co do částky 1507 Kč s přísl. Z toho jde, že ohledně částky 1507 Kč jsou tu souhlasné odsuzující rozsudky obou nižších soudů a že dovolání v této příčině jest podle §u 502 odstavec třetí c. ř. s. ve znění cís. nař. ze dne 1. června 1914, čís. 118 ř. zák. a čl. IV. zák. ze dne 8. června 1923, čís. 123 sb. z. a n. a podle zák. ze dne 19. prosince 1924, čís. 292 sb. z. a n. nepřipustné, protože již odvolací soud rozhodoval o věci, jejíž hodnota nepřevyšovala 2.000 Kč a protože nelze požadovati rozhodnutí nejvyšší stolice ve sporu v nižších stolicích souhlasně rozsouzeném a hodnotu 2.000 Kč nepřevyšujícím. Nejinak jest tomu i pokud jde o částku 400 Kč, kterou žádala žalobkyně za látku, zaslanou žalované a která jest rovněž obsažena v oněch 1907 Kč, o nichž odvolací soud rozhodoval. Tu však nutno co do připustnosti dovolání rozeznávati mezi postavením žalobkyně a žalované. První soud odsoudil žalovanou též k zaplacení 400 Kč, druhý soud žalobu v tomto bodě pro tentokrát zamítl. Rozsudek procesního soudu byl tedy v té příčině změněn, ale jen ve prospěch žalované a v neprospěch žalobkyně; leda tato byla by oprávněna, dovolávati se rozhodnutí třetí stolice, ježto nejde o věc nepatrnou (§ 502 odstavec třetí c. ř. s.), ani nikoliv ona. To jde na jevo z této úvahy: Žalovaná navrhla v první i v druhé stolici úplné zamítnutí žaloby. Tomuto návrhu pokud jde o oněch 400 Kč nevyhověl ani první ani druhý soud; v té příčině jest tu souhlas obou rozhodnutí; oba soudy jsou toho názoru, že nárok žalobní i ohledně látky jest odůvodněn; rozdíl jest jen v tom, že odvolací soud nepokládá nárok na zaplacení 400 Kč toho času ještě za zralý, kdežto první soud ano; dovolání s hlediska žalované jest i tu podle §u 502 odstavec třetí c. ř. s. nepřipustno. Opačný názor vedl by k neudržitelnému důsledku: kdyby byl odvolací soud odvolání žalované ani částečně nevyhověl, musila by se tato s tím spokojiti; když však jí částečně vyhověl, mohla by se dovolati třetí stolice?

Čís. 5349.

Pokud úmluva o odměně za sprostředkování sňatku nespadá pod předpis §u 879, odstavec druhý čís. 1 obč. zák.

(Rozh. ze dne 7. října 1925, Rv I 1129/25.)

Žalobkyni byl vydán Pražským magistrátem živnostenský list, jímž bylo vzato na vědomí, že žalobkyně bude v Praze provozovati živnost sdělování adres ve všech záležitostech s vyloučením veškerého dalšího

sprostředkování. Seznámivši žalovaného s pí. Zdenkou K-ovou, s níž žalovaný napotom uzavřel sňatek, domáhala se žalobkyně na něm zaplacení odměny. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Odvolání jest oprávněno již z toho důvodu, že první soud posoudil věc nesprávně po stránce právní, což platí jmenovitě o výkladu §u 879 druhý odstavec čis. 1 obč. zák. Ani skutkové údaje strany žalující, ani skutečnosti ve sporu zjištěné, nezůstávají pochybnosti o tom, že žalobkyně domáhá se na žalovaném smluvené odměny za sprostředkovatelskou činnost, směřující k tomu, by mezi žalovaným a paní Zdenkou K-ovou došlo ke sňatku manželskému. Činnost tato spadá pod pojem vyjednání smlouvy manželské ve smyslu citovaného předpisu zákonného a je tedy žalobkyní tvrzená úmluva o 2% odměně nicotna a nikoli jen neplatna. Ve sporu nejde o pouhé sdělení adresy Zdenky K-ové za účelem seznámení se žalovaného s ní, nýbrž také o další činnost sprostředkovatelskou prvním soudem na základě svědectví Louisy R-ové a žalobkyně jako strany k důkazu slyšené zjištěnou, která měla vésti k tomu, aby žalovaný se Zdenkou K-ovou uzavřel sňatek manželský. Takové sprostředkovatelské činnosti zákon nepřije, vycházeje ze stanoviska, že uzavírání sňatků má se díti svobodným rozhodnutím vůle obou stran na základě vzájemné náklonnosti, a proto snaží se předpisem §u 879 odstavec druhý čis. 1 obč. zák. zabrániti každému nedovolenému působení na toto volné rozhodnutí, jmenovitě se strany osob, které následkem slíbené odměny za sprostředkování manželství mají na uzavření sňatku vlastní hmotný zájem. Poukazuje-li první soud na to, že sdělování adres jest živností úřady povolovanou, není to případné, poněvadž žalobkyně nežádá za žalovanou odměnu za pouhé sdělení adresy Zdenky K-ové, nýbrž za námahu a výlohy spojené se seznámením žalovaného s nynější jeho manželkou. Mimo to nevěnoval první soud náležitě pozornosti tomu, že podle živnostenského listu vydaného magistrátem hlavního města P. byla vzata na vědomí opověď žalobkyně ze dne 27. dubna 1922, že bude provozovati živnost sdělování adres ve všech záležitostech s vyloučením veškerého dalšího sprostředkování. Vydělala-li tedy žalobkyně mimo pouhé sdělení adresy Zdenky K-ové další činnost sprostředkovatelskou, prvním soudem zjištěnou, vybočila tím z mezí živnostenské opovědi magistrátem na vědomí vzaté a nelze tuto její sprostředkovatelskou činnost považovati za činnost příslušným úřadem povolenou. Ježto základem nároku žalobního je smlouva nicotná, tedy smlouva, jejíž právní jsoucnosti zákon neuznává a která tudíž nemůže býti zdrojem nároků, jež žalobkyně z ní vyvozuje, je žalobní prosba bezdůvodna.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolání z důvodů §u 503 čis. 3 a 4 c. ř. s. nebylo lze upříti oprávněnosti. Činí napadenému rozsudku právem výtku, že spočívá na předpokladu, jenž jest v rozporu se spisy a se zjištěními prvního soudu, že totiž se jednalo o smluvenou odměnu za sprostředkování sňatku, ná-

sledkem čehož jest pak i právní názor na tom založený nesprávný. V žalobě bylo uvedeno, že žalovaný požádal žalobkyni o udání adresy dámy s milionovým věnem, při čemž se zavázal, že jí dá odměnu za její námahu a výlohy spojené se seznámením jeho s onou dámou, dojde-li k sňatku s některou jemu udanou dámou. Odměna se měla vypočísti dle věna budoucí manželky i dle jeho vlastního jmění. Žalovaný sám tvrdil, že k jeho seznámení s paní K-ovou došlo přičiněním paní R-ové, kteráž byla již od několika let známou jeho nynější manželky, že žalobkyně nikterak nepůsobila k tomuto seznámení, naopak se ještě snažila jeho snoubenku od sňatku zrazovati. V rozsudku prvního soudu bylo pouze zjištěno, že žalovaný požádal žalobkyni v její kanceláři, by mu sdělila adresu nějaké nevěsty, a že tato, byvši upozorněna svojí známou R-ovou na Zdenku K-ovou, zavedla žalovaného do bytu R-ové, kdež se dozvěděl osobní a majetkové poměry paní K-ové, a že již při první návštěvě bylo ujednáno, že žalovaný zaplatí za udání adresy odměnu. Soud prvního soudu tedy dobře rozlišuje udání pouhé adresy, jež vedlo k seznámení, od další sprostředkovatelské činnosti, jež záleží v účinném působení na uzavření sňatku. Z toho zjištění plyne dále, že také individualita ženy, se kterouž seznámení žalovaného a jeho případný pozdější sňatek měl nastati, byla žalobkyni úplně lhostejna. Zákon prohlašuje za nicotné úmluvy o odměně za sprostředkování sňatku s určitou osobou z toho důvodu, by sprostředkovatelem nebylo působeno na svobodnou vůli snoubenců, »poněvadž sprostředkovatel obyčejně používá klamných, lstivých údajů, čímž oba snoubenci neb aspoň jeden z nich svedeni bývají k manželství, jehož později trpce litují, což pro rodinu bývá velmi škodlivé« (Zeiler komentář sv. 3). Od toho však musí býti rozlišován případ, kde se požaduje smluvená odměna toliko za sjednání bližší známosti a výhody s tím spojené (Zeiler na témže místě, Stubenrauch 8. vyd. sv. 2. str. 37), aniž třetí osoba další obsáhlou činností, přemlouváním, vychvalováním, odstraňováním protiv a překážek pokoušela se sňatek uskutečniti. Též v rozhodnutích dřívějšího Nejvyššího soudu ze dne 9. března 1881, sb. 8319 a ze dne 19. března 1902 sb. 1822 se takto rozlišuje a klade při prohlášení nicotnosti úmluvy váha na prokázanou sprostředkovatelskou činnost (ohlašování sprostředkování sňatků ve veřejných listech, převzetí a provádění příkazu vyhledati vhodnou nevěstu, anebo vhodného ženicha, sprostředkování vzájemných dotazu a nabídek mezi dotyčnými osobami, po případě dovedením a vzájemným představením a setrvání v úloze důvěrníka obou stran i po jejich seznámení, takže se sprostředkovatel nijak neobmezil na pouhé vyhledávání snoubenců). Právě-li se tedy v žalobě, že odměna se požaduje za námahu, vysvětlila to žalobkyně při svém výslechu tím způsobem, že za účelem sdělení adres nevěst jest nucena vyšetřovati jejich majetkové poměry a používati k tomu služeb rozličných informačních kanceláří a z toho vycházelo zjištění soudu procesního, že smluvena byla odměna 2% z věna i ze jmění žalovaného za udání adresy, ovšem pod podmínkou, dojde-li vůbec k sňatku s některou dámou, jejíž adresu žalobkyně mu sdělovala, což se také stalo. Vychází-li se tudíž ze zjištění prvního soudu, pokud se týče prokázané činnosti žalobkyně, kteréž zjištění odvolací soud převzal, nebylo by možno dovolávati se ustanovení

Šu 879 odstavec druhý čís. 1 obč. zák., v němž se mluví »o vyjednání smlouvy manželské«, zvláště když prokázanou činností žalobkyně nebyl ani zjištěn objem živnostenského oprávnění jejího překročen.

Čís. 5350.

Nedostatku podstatné náležitosti (čl. 7 směn. ř.) se rovná, když směnka obsahuje sice veškeré podstatné náležitosti, ale některé z nich nemohou vedle sebe obstát, ježto se navzájem vylučují. Údaje na směnkách nemusí sice býti za všech okolností pravdivé, ale vždy musí býti možné. Neplatnou jest směnka, byl-li uveden napotom, třebas osobou k tomu oprávněnou, jako den vydání směnky den, kdy vydatel, směnku podepsavší, již neexistoval.

(Rozh. ze dne 7. října 1925, Rv I 1529/25.)

Směnečný platební příkaz byl o b ě m a n i ž š í m i s o u d y ponechán v platnosti.

N e j v y š š í s o u d směnečný platební příkaz zrušil.

D ů v o d y:

Nejpodstatnější z námitek, jež žalovaná vznesla proti směnečnému příkazu platebnímu, jest námitka, že podpisy R-ské filiálky banky S. na zažalovaných směnkách ze dne 7. srpna 1924 nelze pokládati za podpisy platné, protože banka tehdy již neexistovala, a proto směnkám chybí náležitost čl. 4 čís. 5 sm. ř., neboť, uzná-li se tato formální námitka odůvodněnou, padá již tím žaloba směnečná. Nižší soudy k této námitce nehlédly. Prvý soud spokojil se zjištěním, že akcepty, o které jde, byly dne 6. a 22. září 1922 Františkem H-em odevzdány bance S., filiálce v R., a téhož dne touto bankou jako vydatelkou podepsány. Odvolací soud, podrobněji se obíraje onou námitkou, vyložil, že fusí banky S. se žalující bankou nastala universální sukcese žalující banky ve veškerá práva banky S., že touto universální sukcesí přešla na žalující banku také veškerá práva, plynuvší pro banku S. z akceptů a z prohlášení M. a že byla tudíž také žalobkyně oprávněna, vyplniti směnky splatností, kdykoliv toho bylo potřeba. Než vše to přicházelo by snad v úvahu, kdyby byla žalovaná namítala, že se směnkám v době připojení podpisů nedostávalo některé z podstatných náležitostí čl. 4 sm. ř., zejména doby splatnosti (nařízení min. sprav. ze dne 6. října 1853, čís. 200 ř. zák.); ale nedotýká se jádra otázky, o kterou jde. Vzhledem ke skutkovým zjištěním nižších soudů byla zajisté banka S. oprávněna, vyplniti směnečné blankety kdykoliv dle potřeby, a nelze ani důvodně pochybovati, že toto právo jako každé jiné právo přešlo na žalobkyni jakožto universální nástupkyni banky S. Opačný názor žalované neobstojí. Ale používajíc tohoto práva, musila žalobkyně postupovati tak, by směnky byly formálně bezvadny, zejména by nechovaly v sobě vnitřního rozporu, který by je činil neplatnými. A toho žalobkyně nedbala, pokud vyplňujíc směnečné blankety, opatřené podpisy banky S. jako vydatelky,